

domum agnovit scribens: *Quomodo ergo baptizabant, qui fundos insidiosis fraudibus rapiabant... Si sola illa columba (Ecclesia) simplex et casta et perfecta baptizat (cap. 17)? et infra: tales (avari et raptores) ipsius Cypriani temporibus baptizabant, quos coepiscopos suos fuisse cum magno gemitu confitetur... Remissionem tamen peccatorum non dabant... Non enim raptoribus et feneratoribus diceret Dominus: si cui dimiseritis peccata, dimittentur illis (cap. 18).* 2. Atque hæc procul dubio causa extitit, cur fuerit constans, ut affirmat Morinus (*lib. IX. De Penit. cap. 2. n. 7*), atque universalis sensus et praxis reiterandi saltem sacramentum confirmationis in iis, qui fuerint ab hæreticis vel schismaticis chrismate consignati, in quam sententiam concessit quoque Maldonatus (*tom. I. De Sacram. de confirmat. Quest. II. edit. Paris. 1677. col. 79*). Adde auctoritatem romani pontificis Eusebii, in epist. ad Tusciæ et Campaniæ episcopos; Nicolai I. jubentis iterum confirmari Bulgáros a Photianis chrismate inunctos; ac patrum asserentium, baptismum datum ab hæreticis non esse repetendum, sed solam iterandam esse confirmationem, quia effectus proprius confirmationis est conferre Spiritum Sanctum; quod omnes antiqui contenderunt fieri non posse apud hæreticos, qui eo carent; hæc porro ratio pariter valet quoad peccatores. Ergo.

Resp. ad 1. Dist. Patres professi sunt nullum esse sacramentum ab impiis collatum, quoad effectum seu fructum in iis, qui scienter de illorum impietate participant, C. Nullum, id est irritum in se ob improbitatem ministri, N.

Sanè s. Ambrosius l. c. loquitur de baptismatibus Judæorum et infidelium, et quidem superseditio, non autem de Ecclesiæ baptismate, ut ostendit contextus, prosequitur enim; *Judæus urceos baptizat et lavat (1)*.

S. Hieronymus reprehendit improbos illos sacerdotes, qui putabant se *digne* posse eucharistiam consecrare ex hoc solo, quod fuerint sacerdotes, quamvis essent sceleribus inquinati (2); nec alia mens potuit esse s. doctoris, qui in dialogo adversus Luciferianos donatistarum errorem data opera confutat (3).

S. Leo M. conqueritur de extincto cœlestium sacramentorum lumine, non eo sensu quod putaverit, nulla aut irrita esse sacramenta ab impiis administrata, de quo nec suspicari critica permittit; sed quod cessaverit eorumdem sacramentorum administratio

(1) Cf. not. edit. Maur. in h. l. ubi, expenso quaqua-versus hoc S. Ambrosii dicto concludunt: « Utumque porro res se habeat, certum est perperam in hac controversia citari huic Ambrosii locum; non enim in eo de hæreticorum (multo minus impiorum catholicorum), sed de Judæorum aut etiam de infidelium, quæ tertia acceptio est, baptismo agi, tum ipsa orationis series, tum Auctor operis de *Sacrament.* lib. II. cap. I. n. 2. testatur reddunt. »

(2) Ita S. Th. 5. p. q. 82. a. 5. ad I. Cf. not. Vallars. in h. l. Id unum enim hic cavet S. Doctor, ne dum de sola sibi sacerdotes potestate blandiuntur, rectam vivendi deserant normam, et quod potestate construunt, exemplo destruant. Clarius etiam constat hic sensus ex iis, quæ paulo post (col. 721. ed. cit.) subdit, ubi hoc ipsum inculcat.

(3) Cf. lib. cont. *Lucifer.* n. 5. et seqq. ubi hæc ipsa argumenta a Luciferianis objecta solvit.

ob Dioscori sævitiam, nam ut ibidem subdit s. pontifex: *Intercepta est sacrificii oblatio, defecit chrismatis sanctificatio, et parricidalibus manibus impiorum omnia se subtrahere mysteria (1)*.

S. Augustinus negat prodesse sacramenta suscipientibus ea a ministris improbis et schismaticis, ut constat ex tota orationis serie. Tria enim ibi affirmat s. doctor quæ ejus mentem luculenter declarant, æq. 1. ubique inveniri sacramenti integritatem, non autem peccatorum remissionem; 2. Non posse quempiam juvari precibus sanctorum, dum pessime vivere perseverat, non obstante pio columbæ ministerio; 3. Si convertantur, non rebaptizantur, et tamen incipiunt ad columbam pertinere (2).

Ad 2. *Neg.* Ostendit enim eruditissimus Christianus Lupus deceptos illos scriptores fuisse, cum in monumentis quæ illi adducunt, non agatur, nisi de penitentia sacramento, quod juxta diversos effectus quos produxit in illis quibus confertur, interdum a veteribus dicebatur dari in aliis in penitentiam, in aliis in Spiritum Sanctum (3). Animadvertit præterea Eusebii pontificis decretalem nullius ponderis esse, utpote supposititiam.

Ad responsum vero, a Nicolao I. Bulgariis datum idem auctor concedit sanctum pontificem in hac parte secutum esse opinionem satis suo tempore communem, qua irrita habebatur, ac proinde iteranda chrismate ab hæreticis facta. Idemque sensisse autumat eundem pontificem circa ordinationem, re nondum tunc temporis eliquata, prout postea factum

(1) Cap. 5. Ut autem magis pateat, eandem semper hæreticos indolem patefecisse, placet verba excerpere, quibus Eutylianorum sævitiam et audaciam sacrilegam hinc describit: « Nec ullo modo, inquit, ambigi potest, quid de his decernendum sit, qui post nefanda sacrilegia, post sanguinem probatissimi sacerdotis effusum et concremati corporis cinerem in contumeliam aeris calique dispersum, audent sibi jus perverse dignitatis expetere, et apostolicæ doctrinæ inviolabilem fidem ad concilia provocare. » Ed. Baller.

(2) En ejus verba ex cap. 17. lib. cit. « Sacramenti autem integritas ubique cognoscitur, sed ad peccatorum illam irrevocabilem remissionem extra unitatem Ecclesiæ non valebit. Nec in hæresi aut schismate constitutum Sanctorum orationes, id est, illius unice columbæ gemitus, poterunt adjuvare; sicut nec intus positum possunt, si adversum se ipse per vitam pessimam teneat debita peccatorum, non solum si per accipitrem, sed etiam si per i, ius columbæ pium ministerium baptizetur. »

(3) Diss. de octava synodi. edit. Venet. 1724. tom. II. *ca. lxxxv.* IV. pag. 541. et seqq. ubi hoc argumentum pluribus evolvit confutans Morinum et Maldonatum.

Ceterum Morinus ipse in altera operis *De penit. ut.* edit. nempe data Antverp. 1682. hanc opinionem retractavit. Cf. edit. cit. *Auctoris de recognitione operis sui ad lectorem admonitio.* Hic enim expositis rationum momentis quæ favere videbantur sententiæ a se assertæ, quæ tamen reperit eidem adversari, concludit. « Puram puto fuisse ceremoniam, quam in hæreticorum reconciliatione et Ecclesiæ incorporatione adhibebant (veteres). »

Quod attinet ad Maldonatum, P. Alegambe in *Bibliotheca Scriptorum soc. Jesu Antverp.* 1645. pag. 257. scribit: « *Disputationum ac controversiarum decisarum circa VII. Ecclesiæ Romanæ Sacramenta,* tom. II. in 4. Lugduni sine typographi nomine 1614. vulgati, sub Maldonati nomine, nec illius, nec ullius de societate sunt, et suos etiam errores continent. » Attamen eidem Maldonato hoc opus vindicatur editor opp. theologice ejusdem auctoris adversus P. Alegambe. Cf. Jo. Maldonati *opera varia theologica tribus tomis comprehensa.* Lutet. Paris. 1677. vid. Præf. *de vita et scriptis Maldonati.* Certe in hoc opere non videatur repositi illi errores, quos autumat in eo esse P. Alegambe.

est (1). Ast perperam. Hæc siquidem sententia minime permotus fuisse videtur Nicolaus I. dum jussit iterari confirmationem a Photianis collatam; sed quia Bulgaria spectabat ad patriarchatum Occidentis, in quem nullam poterat Photius exercere auctoritatem; quare a romanis pontificibus Bulgariæ presbyteris delegatio et jus conferri debebat administrandi sacramentum confirmationis, ex hujus propterea delegationis defectu irritam declaravit Nicolaus chrismatis consignationem factam a Græcis presbyteris (2). Quod vero spectat ad ordinationem, destruitur per ea ipsa quæ idem auctor alibi scripsit (3). Ast de hoc alias iterum.

PROPOSITIO III. *In ministris, dum sacramenta faciunt et conferunt, requiritur intentio saltem faciendi, quod facit Ecclesia.*

Est de fide juxta definitionem datam a Tridentino sess. VII. can. XI. *Si quis dixerit, in ministris, dum sacramenta faciunt et conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anath. sit.* Tridentinis patribus præverat Martinus V. in conc. Constantiensi, et Eugenius IV. in conc. Florentino. Est autem adversus protestantes, qui cum in sacramentis non aliam agnoscant virtutem nisi fidei excitandæ, ea proinde valere inferunt, quamvis mimice ac irrisorie conferantur.

Intentionis nomine hic venit illa animi deliberatio, qua quis intendit facere rem sacram, quam Christus instituit, aut quæ in Ecclesia fieri consuevit (4). Si hæc intentio habeat tantum pro objecto rem illam sacram materialem, ut præfertur, seu externam actionem, intentio externa nuncupari consuevit; si præterea habeat pro objecto intimam rei sacræ naturam seu actionem, ita ut quis intendat efficere reipsa actionem sacramentalem, vocatur intentio interna. Controversia, quæ inter catholicos et protestantes agitur, est de intentione externa. Quid porro sentiendum verisimilius sit de intentione interna, de cuius necessitate disceptant inter se theologi catholici, aperientur in scholiis, quæ ad calcem tractatus apponemus. Intentio potest esse aut actualis, aut virtualis, quæ nempe perseverat virtute deliberationis, quæ præcessit: prior est optima, sed non necessaria in sacramentorum collatione; posterior, quæ sufficit ad actum humanum constituendum, omitti nequit, ac ea est de qua disceptatur.

Ejusmodi porro intentionem, saltem externam et virtutalem, necessario requiri in sacramento confi-

(1) Cf. ibid. pag. 545. Cf. de hoc argumento Bellarm. lib. I. *De sacram.* cap. 25. Estium in 4. d. 1. § 25. et seqq. Vasq. in 5. p. s. Th. Disp. 157.

(2) Cf. eundem A. Schol. in can. IV. synod. VIII. pag. 268.

(3) Cf. In Dissert. secunda præemiali de *Simonæ criminæ*, etc. cap. 17. edit. cit. tom. IV. pag. 104. et seqq.

(4) Diligenter animadvertendum est, non semper opus esse, ut conferens baptismum sciat illud esse a Christo institutum, aut intendat facere quod Christus instituit; sed satis est, ut intendat facere, quod novit in Ecclesia seu in cœtu Christianorum fieri; alioquin, si paganus ignoraret Christi institutionem, invalide conferret baptismum, dum intendit ponere id, quod in Ecclesia novit fieri. Hinc addidimus: *aut in Ecclesia fieri consuevit.*

ciendo et conferendo, ea omnia Scripturarum testimonia evincunt, in quibus sacramentorum administratores vel exhibentur tanquam *ministri Christi, et dispensatores mysteriorum Dei* ut I. Cor. IV. 1.; vel jubentur a Christo eucharistiam conficere in suam commemorationem, ut Luc. XXII. 19.; vel demum judiciaria potestate donantur, illis ejusdem Christi verbis Joan. XX. 25: *Quorum remiseritis peccata* etc. Jam vero nec tales esse possunt, nec talia peragere, qui indeliberate ac temere delirantium more operantur.

Accedit, quod ad sacramenti valorem requiratur, ut actio quæ fit, juxta dicta, sit actio humana ac deliberata; talis vero actio esse nequit, nisi ex intentione præcedat, præsertim cum de aliqua actione agatur, quæ ad varios fines referri possit, neque ad unum possit determinari, nisi ex operantis voluntate et intentione (1); alioquin pater ad balneum ducens puerum suum ob solam munditiam et sanitatem, si dum illum immergit, more christiano, invocet nomen SS. Trinitatis, puer revera baptizatus censeretur. Quo nihil absurdius. Talia porro sunt pleraque sacramenta.

Demum omne dubium removet Ecclesiæ praxis, ex qua edocemur ordinationem novatiani pseudopontificis ab episcopis temulentis factam *adumbratam et inanem manuum impositionem* appellari a Cornelio in epistola ad Fabium Antiochenum (2). Baptismus item a femina præstigiatrice collatus sub finem sec. II. incunctanter ab omnibus irritus est declaratus (3); quia nempe et in illis episcopis et in hac femina non credebatur esse præsens rationis usus, unde necessaria intentio posset haberi. Alioquin, si psittacus ita edoctus aquam profunderet ac verba pronuntiaret, baptismum conferret, quod nec protestantes admittunt, et nihilominus ex eorum principiis actio ista apta esset ad fidem excitandam. At psittacus, dices, non est homo. Repono, quare ergo ab homine conferendum est sacramentum, nisi ut humano modo conferatur, ac propterea cum intentione, voluntarie et libere?

DIFFICULTATES. *Obj. 1.* Ado Viennensis, cui adstipulatur Martyrologium romanum VIII. kal. sept. refert Genesium mimice in theatro baptizatum. 2. Rufinus, Socrates atque Sozomenus tradunt, a puerulo Athanasio alios pueros ludere baptizatos, atque ab Alexandro episcopo Alexandrino rata habita esse ejusmodi baptismata (4). 3. Idem sensit s. Augustinus

(1) Apposite s. Th. 5. p. q. 64. a. 8. « Quando, inquit, aliquid se habet ad multa, oportet, quod per aliquid determinetur ad unum, si illud effici debeat. Ea vero, quæ in sacramentis aguntur, possunt diversimode agi: sicut ablutio aquæ, quæ fit in baptismo, potest ordinari et ad munditiam corporalem, et ad sanitatem corporalem, et ad ludum, et ad multa alia hujusmodi. Et ideo oportet, quod determinetur ad unum, id est, ad sacramentalem effectum per intentionem abluentis. »

(2) Apud Euseb. H. Ec. lib. VI. cap. 45.

(3) Hoc factum refert Firmilianus in epist. ad Cyprian. quæ inter Cyprianicas ed. Maur. est n. 75. Cf. pag. 146.

(4) Rufin. Hist. Ec. lib. X. cap. 14. Socrat. II. Ec. lib. I. cap. 13. Sozomen. lib. II. cap. 17. atque ex his Nicephorus lib. VIII. cap. 44.

de baptismo a Nicephoro archiatro *nugaciter* suscepto, qui, abjecta nugacitate, reiteratus non est (*Epist. CCXXVII. ad Alypium*). Ilinc 4. Tract. V. in Jo. n. 18 loquens idem s. doctor de ministro baptismi: *Non timeo*, inquit, *adulterum, non timeo ebrium.... quia columbam attendo, per quam mihi dicitur: Hic est qui baptizat*; 5. et lib. VII. de Baptismo, propositis sibi questionibus, an valeat baptisimus in nimo cum fide, si quispiam inter agendum, *repentina pietate moveatur*; tum, an valeat illud quod in nimo datur, si quis existat, qui fideliter subito commotus accipiat; anceps hæsit, et divinum iudicium per alienius revelationis oraculum implorandum dicit, ad decernendum an valeat, quod *totum ludice et nimice et joculariter ageretur* (Cap. 53). Quomodo igitur, post XII ferme secula, Ecclesia illud minime valere potuit decernere? 6. Rursum idem Augustinus lib. III. contra Cresconium c. VIII. sacramenta semini comparat, quod operarium quidem exposcit, sed *quamente operetur, qua labore intentione non curatur*. 7. Augustino consonat Chrysostomus dicens *Pater et Spiritus S. omnia facit: neque enim justum est propter alterius malitiam ad salutis nostræ symbola fideles accedentes offendi* (Hom. LXXXVII. in Joan. n. 4. c. d. Maur.). 8. consonat Isidorus Pelusiota, qui nefarios sacramentorum ministros comparat *Balaami asinæ* (Ep. XXXVII. lib. II. edit. Billii. Paris. 1658), quæ pariter Chrysostomi similitudo est. Ergo.

Resp. ad 1. Dist. Quin tamen validum dicatur ejusmodi baptisma, C. Secus, Tr. Addo Genesium in sanguine suo baptizatum fuisse (1).

Ad 2. Dist. Illud tradunt laudati scriptores ex dubia fama, quæque falsa ex chronologia deprehenditur non solum a Tillemontio, sed et ab ipso Basnagio (2),

(1) De hoc Genesio diversi diverse sentiunt. Nonnulli in dubium revocant ejus historiam veritatem; sed perpetuam. Cf. Acta ss. Bolland. tom. v. mens. August. pag. 119. et seqq. Ruinart. Acta Mm. sincera edit. Veron. pag. 256. Alii saltem dubia movent circa collationem ejus baptismi in scena, quia, inquit, nemo de hoc baptismo in scena collato mentionem injectit usque ad Adoem Vienn. qui est sec. IX. scriptor, deunctus siquidem est Ado an. 880. Ast vero Ado non proprio Marte hæc scripsit, sed refert Acta antiqua, quæ simplicitate sua se commendant, ac propterea a Tillemontio, aliisque recensitis scriptoribus præferuntur actis Surianis. Cf. Tillemont *Mémoires pour servir à l'hist. ecclésiastique*, tom. iv. p. 694. et seqq. Ceterum duobus modis exterior Ecclesiæ ritus per jocum exerceri potest: altero quidem, ut ritus simulate tantum representetur; et hic modus, utpote ille, in quo sistit tota agentis ratio, sacramenti veritatem impedit; altero vero, cum quis intendit facere, quod facit Ecclesia, etsi ad jocum, hæcram, aliamve malum finem; hæc porro posteriori ratione administratum baptisma valet, cum hic modus extrinsecus sit ipsi baptismo, aut ali cuilibet sacramento. Cf. s. Th. 3. p. q. 74. a. 2. ad 2. Potuit propterea hoc posteriori modo baptisma administrari Genesio, in hypothesi illorum qui pugnant pro ejus validitate.

(2) Diversa pariter, imo contraria sunt eruditorum iudicia circa hoc baptisma, quod perhibetur a s. Athanasio adhuc puero collatum. Hanc Rullini historiam, ex qua postea eandem hauserunt Socrates et Sozomenus, rejiciunt Tillemontius *Mémoires*, etc., tom. viii. p. 651. not. II. *Sur l'histoire du baptême de s. Athan.* Maurini edit. in Vita S. Athan. opp. tom. i. p. 5. n. 2. quibus assentitur ex heterodoxis Basnagius in *mal. politico-ecclési.* tom. n. ad an. 526. n. 14. Eam vero recipiunt, præter Baronium ad an. 511. n. 61. Pagius in Critica an. 511. n. 20. Papebrochius ad diem 2. Mai. pag. 288. § 20. Henschenius autem ad diem 26. Febr. pag. 656. c. hæret dubius. Quidquid porro

C. vere, *Subd.* Rata habita sunt ab Alexandro ejusmodi baptismata, postquam deprehendit in Athanasio animum imitandi, adeoque et faciendi quod in Ecclesia fieri vidit, prout subdunt iidem historici, C. alias, N. Id ipsum dicendum de puero hebræo, in ora maritima a pueris ludentibus baptizato, testante Nicephoro Callixto (1).

Ad 3. Dist. Id est, deposita, quam prius ostenderat arimi levitate et inconstantia, ob eam quam Nicephorus expertus est Dei punitionem, C. id est, nimice, seu fide, N. (2).

Ad 4. Dist. Scilicet *ebriosum* seu *matum* juxta s. Augustini scopum, et emendatiores editiones (5), C. vere *ebrium*, N.

Ad 5. Dist. Hæsit s. doctor si quispiam *repentina pietate moveatur*, vel *subito fideliter commotus accipiat*, C. hæsit circa hæc baptismata in se spectata, N. In priori igitur tantum casu præcise anceps fuit s. Augustinus, ut ejus verba declarant, ac in tali casu implorandum censuit divinæ revelationis oraculum, quod postea editum est ab Ecclesia cui divina assistentia præsto erat utpote legiimæ Scripturarum et traditionis interpreti. Quod si in hypothesi adversariorum Ecclesia post XII. secula non potuit definire questionem, circa quam hæsit dubius s. Augustinus, quare ipsi affirmant, valida esse hæc ipsa baptismata, post XII. secula?

Ad 6. Dist. Non attenditur juxta s. Augustinum in ministro, an ejus intentio fuerit bona vel mala, ad sersum Cresconii donatistæ, C. an *nulla omnino fuerit*, N. (4).

Ad 7. Dist. Non obstante bona vel mala sacerdotum vita, de qua loquitur s. Jo. Chrysostomus, C. deficiente intentione, N. De hac enim ibi non disserit S. doctor.

Ad 8. Dist. Similitudine utens inadæquata, C. adæquata, N. Alioquin etiam bruta animantia possent sacramenta administrare. Ceterum sensus s. Isidori colligitur ex iis, quæ ibidem scribit: *Is qui initiat, quantum ad salutaria symbola spectat, ex improba sacerdotum vita nullo damno officitur* (5). De sola proinde ministrorum improbitate loquitur.

Inst. I. Innocentius IV. scribit in III. decret. minime requiri quod baptizans sciât, quid sit Ecclesia.... *nec quod gerat in mente facere quod facit Ecclesia; imo, si contrarium gereret in mente, scilicet non scire quod facit Ecclesia, sed tamen facit, quia formam*

sit, saltem valde suspecta ea est, ac difficile omnino cum chronologia conciliatur.

(1) H. Eccl. lib. iii. cap. 57. Refert tamen idem historicus id puerum illum a ludentibus infantibus prius in mari tinctum, jussu Constantinopolitani episcopi de novo fuisse baptizatum, saltem, ut innuit, sub conditione.

(2) Ut patet ex toto contextu cf. ib. s. Doctorem.

(3) Ita legunt Lovanienses, Maurini, Clericus ipse; et exigit orationis series; scribit enim loc. cit. s. August. « Non timeo adulterum, nec ebriosum, non homicidam. »

(4) Nempe ibi agitur de intentione mala extrinseca ipsi actioni baptismatis, ut paulo ante declaravimus.

(5) ὁ ἐκείνου ἀδελφὸν παραδίδωκεν αὐτῷ; τὰ σωτηριᾶς σημεῖα, εἰς τὸν ποταμὸν ἑβάλετο. ἱερ. pag. 137. Idem prorsus est sensus S. Jo. Chrysostomi qui loc. cit. querit reverentiam conciliare sacerdotibus, etsi isti interdum non ea, quæ ipsos decet, morum sanctitate viveant.

servat, nihilominus valere baptismum. 2. Ratio est, quia minister est instrumentum, in instrumento autem nulla requiritur intentio; 3. præterea, uti sacramentorum, ita divini verbi dispensatores sunt sacerdotes: porro divini verbi efficientia non pendet ab intentione ministri, ita neque efficientia sacramentorum, ut luculenter patet in eucharistia, quæ sine ulla intentione vere distribuitur; sic etiam oratori regio satis est, si mandati litteras ostendat, quidquid demum animo verset. 4. Demum, si vera esset catholicorum doctrina, illinc perpetuus metus et graves ambages exurgerent in animis sacramenta suscipientium, numquam satis tuti essent, num ea legitime susceperint necne. Ergo.

Resp. ad 1. Dist. Dummodo baptizare (minister) intendat, ut ibidem declarat Innocentius, C. si non intendat baptizare, N. Non debuit propterea Turretius, qui nobis Innocentii auctoritatem objicit, hæc verba omittere; Rom. pontifex exemplo Saraceni baptizantis, qui tamen ignorat quid sit Ecclesia (1), quod superius dixerat, declarat.

Ad 2. Dist. Ast vivum, animatum et liberum, C. inanimatum, N. (Cf. s. Th. 3. p. q. 65. aa. 8. et 9. ad 1.)

Ad 3. Neg. has paritates, quia verbum divinum est speculativum, non autem practicum, cujusmodi sunt Sacramenta; cum Eucharistia porrigitur, jam confecta est; oratoris regii exemplum pariter non est ad rem, cum non agatur de actione practica.

Ad 4. Dist. Quæ exoriri æque possent ex defectu aliquo vel materiæ vel formæ, C. ex sola intentione, quin adsit externum aliquod indicium, N. censet etiam s. Thomas, ministrum agere ex nomine Ecclesiæ, ac proinde in verbis quæ præfert, exprimi intentionem Ecclesiæ, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti. (Cf. s. Th. loc. cit.)

CAPUT IV. DE SACRAMENTORUM RITIBUS SEU CEREMONIIS.

Relicta philologis cura investigandi originem et etymologiam vocis *cæmonie* (2), nos per eam intelligimus ritum externum ac religiosum institutum ut majori pompa atque splendore peragantur sacra; nam:

(1) Cf. Innoc. IV. in quinque libros *Decretalium Commentaria*. Venet. 1588. fol. 187. ubi inter cetera scribit: « Et ipse (Saracenus) baptizans tanquam minister confert, quod alii baptizantes conferunt, licet non credat ipsum posse aliquid operari, vere baptizatus est, sed si hoc non intenderet, non baptizaret, nec est necesse, quod aliquis sciât, quid in his Ecclesia intelligat, vel etiam quod sciât, vel credat Ecclesiam esse. » Non poterat profecto hic Pontifex clarius mentem suam aperire. Adde hæc commentaria juris canonici non præ se ferre auctoritatem, utpote ab ipso exarata cum adhuc in minoribus esset.

(2) Cf. præter s. Isidorum *Originum* lib. 6. tit. de Officiis. Magri Domin. et Carol. FF. *Hierolexicon*. Jos. Vico- comitis *Observationes Eccles. de Antiquis Baptismi ritibus* Paris. 1618. cap. 2. Ger. Joan. Vossii *Etymologicon* ad vocem *cæmonia*. Opp. ed. Amstel. 1695. tom. 1. Ceterum accurate Domin. Magri observat in op. *Notitia de vocaboli Ecclesiastici*, illud intercedere discrimen inter ritum et *Cæmoniam*, quod habetur inter aquam et lotionem; etenim *cæmonia* juxta mentem conc. Trid. est ipsa actio, ritus est *modus præscriptus*, quo fit ipsa actio. Promiscue tamen usurpari hæc voces consueverunt.

Mentes fidelium, ut inquit Tridentinum, *per hæc visibilia religionis et pietatis signa ad rerum altissimarum contemplationem excitantur* (Sess. XXII. cap. 5).

Varie sunt cæmoniarum species. Aliæ consistunt in verbis, ut exorcismi; aliæ in actionibus et corporis motibus, ut crucis signa, genuum flexus; aliæ in externarum rerum usu, ut aqua lustralis, lumina, vestes. Quædam Christum ipsum auctorem habent, quædam Apostolos, quædam Ecclesiam. Ex his aliæ in universa Ecclesia usurpantur, aliæ vero in peculiaribus Ecclesiis tantum obtinent. Nos de his, quæ universim receptæ sunt, hic agimus. Hunc cæmoniarum apparatus in solemnibus sacramentorum administratione, plerique protestantium, præsertim ex calviniana secta, rident et aspernantur. Adversus quos sit

PROPOSITIO. — *Recepti et approbati Ecclesiæ catholice ritus in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi consueti, nec contemni, nec sine peccato a ministris pro libito omitti, neque in novos alios per quemcumque Ecclesiarum pastorem mutari possunt.*

Est de fide, Concilium enim Trident. sess. VII. Can. XIII. tulit his verbis expressum: *Si quis dixerit, receptos et approbatos Ecclesiæ catholice ritus, in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum pastorem mutari posse, anath. sit.*

Hæc porro definitio directe afficit potestatem, quæ Ecclesiæ a Christo instructa est ea instituendi, quæ spectant ad sacramentorum administrationem, salva eorum substantia, prout declaravit eadem synodus sess. XXI. cap. II. dicens: *Hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum et locorum varietate magis expedire judicaret.* Quare perinde est receptos et approbatos Ecclesiæ catholice ritus contemnere atque pro libito omittere, aut in novos privata auctoritate mutare, ac denegare potestatem Ecclesiæ a Christo collatam, quod salva fide fieri omnino nequit (1).

Hæc autem potestate Ecclesiam a Christo instructam esse, constat 1. ex Apostolo, qui I. Cor. XI. cum plura de eucharistiæ sacramento scripsisset, concludit v. 34. *Cetera cum venero disponam.* Quibus verbis nonnulla, quæ ad majorem conciliandam hinc

(1) Hic notandum tum quoad hanc, tum quoad alias ejusmodi theses, eztenus eas de fide esse, quatenus continent factum cum jure conjunctum. *Factum* in præsentii propositione sunt ritus ipsi seu cæmonie, quæ usurpantur in solemnibus Sacramentorum administratione; hæc profecto neque sunt divinitus instituta, neque in divina revelatione continentur. *Jus* est potestas a Christo Ecclesiæ collata ejusmodi ritus seu cæmonias instituendi; porro de hoc jure ex divina revelatione constat. Negare propterea, contemnere, aut docere posse hosce ritus sine peccato omitti, est indirecte saltem impetere jus ipsum, quod ex divina institutione Ecclesiæ competit; hoc siquidem contra fidem est.